

EDİRNE'DEKİ KONAKLAMA İŞLETMELERİNİN TURİZM ARZ KAPASİTESİNİN BELİRLENMESİ

DETERMINATION OF TOURISM SUPPLY CAPACITY OF ACCOMMODATION ENTERPRISES IN EDİRNE

Ebru Z. BOYACIOĞLU*

Geliş Tarihi: 28.09.2018
(Received)

Kabul Tarihi: 02.11.2018
(Accepted)

ÖZ: Bir destinasyonun değişen ve gelişen turizm hareketlerine entegre olabilmesi için, turizm potansiyelini ve arz olanaklarını etkin bir şekilde tespit etmesi önemlidir. Turizm potansiyeli olan bölgelerin arz olanaklarının analiz edilip değerlendirilmesi turizmin sürdürülebilirliğin sağlanması açısından gereklidir. Edirne; Kültür ve Turizm Bakanlığınca Trakya Kültür Koridoru'nda bulunan ve kültür turizmi odaklı Marka Kent olabilecek 15 kentten biri olarak belirlenmiştir. Çalışmanın temel amacı; Edirne'nin turizm planlaması için kaynak sağlayacak arz kapasitesi verilerini ortaya koymaktır. Araştırma Edirne kent merkezindeki turizm odaklı konaklama işletmelerinin arz olanaklarını tespit etmeye yönelik gerçekleştirilmiştir. Çalışmada yer alan araştırma birincil ve ikincil veri analizine dayanmaktadır. Araştırmada turizm sektöründe hizmet veren konaklama işletmelerinin yöneticilerine/sahiplerine yönelik gerçekleştirilen anket çalışması ile kent merkezinin arz kapasitesi ortaya konulmaya çalışılmıştır. Çalışmada katılımcılardan elde edilen bulgulara göre; kültür odaklı Marka Kent hedefinde olan Edirne'de konaklama arz olanaklarının yeterli olmadığı gerekçesiyle; geliştirilmesi gerektiği tespit edilmiştir. Buna ilaveten katılımcıların Edirne turizmi konusundaki bilgi ve bilinç düzeylerinin oldukça yüksek olduğu sonucuna varılmıştır. Konaklama işletmeleri yöneticileri Edirne'nin fırsatının kültürel turizm potansiyeli olduğunu belirtmişler ancak kentin yeterince tanınmaması ve tanıtılmamasının önemli eksiklik olduğunu vurgulamışlardır. Edirne ilinde özellikle çok sayıda günübirlikçilerin kenti ziyaret ettiği bilinmektedir. Araştırma bulgularına göre; Günübirlik ziyaretçilerin konaklama yapmasına yönelik etkin politikaların acilen üretilmesi gerektiği tespit edilmiştir.

Anahtar Kelimeler: Turizm, Arz Kapasitesi, Konaklama İşletmesi, Edirne.

ABSTRACT: For a destination; to integrate into changing and developing tourism movements, it is important to identify tourism potential and supply opportunities effectively. For tourism sustainability, analyzing and evaluating the tourism capacity and supply potential of the region is necessary. Edirne; has been identified as one of the 15 Brand City in the Turkey of Trakya Culture Corridor by the Ministry of Culture and

* Dr. Öğr. Üyesi, Trakya Üniversitesi İİBF İktisat Bölümü, ebruzboyacioglu@yahoo.com

** Bu çalışmanın yazarı aynı zamanda dergi editörü olduğundan hakem değerlendirme ve yayınlanma sürecine dahil olmamıştır. Çalışma ilgili bölüm editörü, eş editör ve editör yardımcısı tarafından etik kurallar çerçevesinde objektif bir şekilde değerlendirilmiştir.

Tourism. The main objective of the research is to provide data that will be a source for tourism planning and policy in the city of Edirne. The paper analyses the supply potential of tourism oriented accommodation establishments of Edirne city. The research is based on primary and secondary data analysis. In the study, the tourism supply capacity of Edirne was tried to be put forward with the survey analyses. Data were obtained from hotel managers/owners of locally representatives interview surveys. According to this research findings, it was determined that the accommodation supply facilities in culture-oriented Brand City Edirne, should be developed as it is not sufficient in terms of tourism expectations of participants. Also it is observed that the knowledge and consciousness levels of the hotel managers/owners about tourism status in Edirne is too high. Majority of the participants stated Edirne's cultural tourism potential as prime opportunity but the main deficiency according to participants was insufficient recognition and promotion of the city. In Edirne, it is known that a large number of excursionist visit the city. As a result of the research, it has been determined that the effective policies for excursionist visitors should be urgently produced.

Key Words: Tourism, Supply Capacity, Accomodation Enterprise, Edirne

1. GİRİŞ

Turizm; olumlu ekonomik, kültürel ve çevresel etkilerinin olması nedeni ile pekçok ülke ve kentin geliştirmeyi hedeflediği sektör konumundadır. Dünyadaki, hızlı değişime paralel olarak turizm anlayışındaki gelişmeler sonucu, farklı kültürlerle harmanlanmış ve çevreye duyarlı destinasyonlar çekim merkezi olmaya başlamışlardır. Turistik bir destinasyon olabilmek için; turizm arz potansiyelinin tespit edilmesi ve turizme uygunluk düzeyinin araştırılması gereklidir(Tosun, Bilim ve Temizkan, 2002: 3). Rakiplerinden farklı çekicilik özelliklerinin ortaya konularak kapsamlı bir turizm araştırmasının gerçekleştirilmesi, yörenin potansiyelinin ve kapasitesinin, bunlara ilaveten gereksinimlerinin tespiti son derece önemlidir(Gökçe, 2006: 7).

Yaşanan gelişmeler ışığında ülkeler ve kentler hedeflerine ve politikalarına turizm sektörünü entegre etmeye başladılar. Benzer şekilde Türkiye'de Kültür ve Turizm Bakanlığı tarafından 2023 yılına kadar 15 kent** Marka Kent olarak turizme kazandırma hedefi konulmuştur. Türkiye Turizm Stratejisi Eylem Planında söz konusu Marka Kentler çekim noktası olarak belirlenmiş ve kentin markalaşması için yapılması gereken yatırımlar turizm odaklı olarak önerilmiştir. Trakya Kültür Koridorunda yer alan, kültür turizmi canlandırılacak 15 Marka Kent'ten biri ve önemli kültürel mirası var olan Edirne için bu önemli bir durumdur. Boyacıoğlu'nun (2013) çalışmasında Edirne kentinin en önemli marka değerleri 2011 yılında Unesco Kültürel Miras Listesi'ne dahil olan Selimiye Cami,

** Amasya, Adıyaman, Trabzon, Bursa, Edirne, Gaziantep, Hatay, Konya, Kütahya, Manisa, Nevşehir, Kars, Mardin, Sivas, Şanlıurfa kentleri için T.C. Kültür ve Turizm Bakanlığı, Türkiye Turizm Stratejisi 2023(TTS)de kültür turizmini canlandırarak kentleri marka kent yapma hedefi koymuştur.

656 yıldır Geleneksel yapılan Kırkpınar Yağlı Güreşleri, marka ürün olarak da tava ciğer, beyaz peynir ve mis sabunu olarak tespit edilmiştir. Buna ilaveten Özer ve diğerlerinin 2014 yılında yaptığı çalışmada Edirne'ye gelen yabancı turist sayısının önümüzdeki yıllar için bir artma eğilimi sergilediğini belirtmiştir(Özer vd,2014:1).

Edirne'nin Türkiye'deki kültürel destinasyonlardan biri olduğundan hareket ile bu araştırmanın temel amacı; Edirne'nin turizm planlaması ve politikası için kaynak sağlayacak verileri ortaya koymaktır. Araştırmada Edirne İl merkezindeki konaklama işletmelerinin mevcut arz olanaklarını belirlenmiş, işletme yönetici/sahiplerinin görüşleri ve önerileri detaylı bir şekilde anket görüşmeleri ile elde edilmiş ve kentin turizm açısından Marka Kent hedefi doğrultusundaki durum tespitinin ortaya çıkarılması hedeflenmiştir. Turizm potansiyeli tam ve doğru saptanmadığı takdirde, turizmden optimal ölçekte fayda sağlamak mümkün olmayacaktır. Bu çalışma ile elde edilen turizm arz envanterinin Edirne'de sosyo-ekonomik kalkınmanın sağlanması, çevresel ve kültürel öğelerin geliştirilmesi/korunması ve turizm alanında yatırım yapacak girişimcileri teşvik etmesi konularına katkı yapması beklenmektedir.

2. LİTERATÜR

Turizm endüstrisinin dünyadaki en geniş ve en hızlı gelişen endüstrilerin arasında yer alması ve olumlu ekonomik, kültürel ve çevresel etkilerinin olması nedeni ile pek çok ülke, bölge ve kentin geliştirmeyi hedeflediği sektör konumundadır (Tosun v.d.,2004:133). Pek çok ülke bölgesel kalkınmayı sağlamak için turizmi öncü sektör olarak görmektedir. Günümüzde turizm talebindeki hızlı artış, ülkelerin, şehirlerin ve birçok girişimcinin turizm sektörüne yönelik yatırım yapmasına yol açmaktadır.

Turizm trendleri deniz, kum, güneş üçlemesinin ötesinde farklı turizm olgularını ve tüm yıla yayılabilen turizm faaliyetlerini kapsamaktadır. Turistlerin talep ve beklentilerinde oluşan değişiklikler, turizm pazarını talebe uygun ürünler geliştirmeye itmektedir(Gökdeniz,2003:3). Değişen talebe uygun olarak yeni turistik destinasyonların turizm sektörüne dahil edilmesi ve turizm kapasitelerinin geliştirilmesi önem kazanmıştır.

Bir yörenin turistik bir destinasyon olabilmesi için önce yörenin kapsamlı turizm envanterinin ve potansiyelinin tespit edilmesi, turizm master planının yapılması ve bu çerçevede yörenin çevre bakımından kapasite sınırlarının dikkate alınması gerekmektedir(Sabbağ,2011:207). Şayet yeterli turizm planlaması yapılmadan bir ülke, bölge veya yöre turizme açılırsa, o ülke bölge yada yöre turizmin getireceği olumsuzluklardan payını alacaktır (Öztürk& Yazıcıoğlu,2002:167). Bu bağlamda; bir bölgenin, tüm turizm kaynaklarının analiz edilerek, turistik potansiyelinin çok iyi bir şekilde değerlendirilmesi ve kısa ve

uzun vadeli politikaların geliştirilip uygulamaya konması gerekir(Küçükaltan v.d., 2005:4)

“Her farklı sosyal yaşantı bir turistik değerdir” ve “her coğrafi bölgenin/yörenin ayrı bir turistik değere sahip olduğu söylenebilir”. Ancak her coğrafi bölge/yöre turistik bir destinasyon olmayabilir. Bir coğrafi bölgenin turistik bir merkez olabilmesi için turizme uygunluk düzeyinin araştırılması ve turizm odaklı arz potansiyelinin doğru bir şekilde tespit edilmesi gerekmektedir. Turizm arz potansiyeli tam ve doğru olarak tespit edilmediği takdirde mevcut kaynakların etkin kullanılmaması, turizm stratejilerinin yanlış belirlenmesi, sürdürülebilirliğin riske edilmesi gibi çevresel ve ekonomik kayıplar oluşabilir. Bir yörenin potansiyelini belirlemeyi Soykan 2004’te; “Var olan ancak bilinmeyen, kullanımda olmayan gizli taraflarını ortaya koymak” şeklinde belirterek ve potansiyelin aynı zamanda “güç” anlamına geldiğini, potansiyeli saptamanın bir gücü açığa çıkarma, kapasitesini ölçme işlemi şeklinde tanımlamıştır. Bu bağlamda bir yörenin sahip olduğu öğelerin turizme uygunluk veya yeterlilik düzeyinin ölçülmesi, o yörenin turistik kapasitesinin ve gücünün belirlenmesi anlamına gelmektedir(Soykan,2004).

Türkiye’de özellikle 1980 sonrası turizmin gelişmesi için çeşitli strateji ve planlar geliştirilmiştir. Bu dönemlerde alınan tedbirler ve uygulanan turizm politikaları sektörün sayısal olarak büyümesine imkan sağlamış olsa da halen gerçek potansiyelin altında olduğu bir gerçektir. Türkiye’de yeni turistik ürünler ve destinasyonlar oluşturmak amacı ile 2007 yılında Bakanlığın Türkiye Turizm Stratejisi oluşturularak “Zengin kültürel ve doğal değerlere sahip kentlerimizin markalaştırılarak, turistler için çekim noktası haline getirilmesi” biçiminde tanımlanan Marka Kent olgusu ile Turizm potansiyeli olan Kentlerin turistik ve mimari düzenlemeler, ulaşım sistemleri, kültürel akıların düzenlenmesi ve turizm bilincinin geliştirilmesi öngörülmektedir.(TTS, 2007, s: 21- 22).

Araştırmacılar tarafından çeşitli destinasyonların turizm arz olanaklarını belirlemeye yönelik olarak çok sayıda bilimsel çalışma gerçekleştirilmiştir. Bu çalışmalardan bazıları;

- Akpınar(2004), Kemaliye ilçesini,
- Yıldırım(2006), Çameli ilçesini,
- Gökçe(2006), Giresun ilini,
- Boz ve diğerleri(2007), Çanakkale ilini,
- Doğan ve Yıldız(2007), Göller Bölgesini,
- Durgun(2007), Isparta ilini,
- Kiper&Yılmaz(2008), Şarköy-Kumbağ ilçelerini,
- Zeyrek (2008), Besni ilçesini,

- Çolakoğlu ve diğerleri (2008), Kuşadası ilçesini,
- Şahin (2009), Erzincan ilini,
- Çelik ve Murat(2009), Bartın ilini,
- Çolak (2009), Şirince'yi,
- Yeşiltaş ve diğerleri(2009), Karadeniz Bölgesini,
- Efeoğlu ve diğerleri(2009), Osmaniye ilini,
- Özgen (2010), Doğu Anadolu Bölgesini,
- Çetin (2011), Kozaklı Nevşehir Kaplıcalarını,
- Sabbağ(2011) ve Ukav(2012), Adıyaman ilini,
- Gök ve Tuna (2013) Malatya ilini,
- Birdir ve diğerleri(2016), Gaziantep ilini benzer yöntemlerle incelemişlerdir.

2.1 Edirne'nin Turizm Potansiyeli

Edirne; tarihsel ve kültürel özellikleri ön plana çıkan, fark yaratan, geçmişle günümüzü harmanlayarak değişime uyumlu modern bir kent yaklaşımı ile küresel rekabet ortamında yerini alabilecek niteliklere sahip Avrupa'ya sınır bir kenttir(Boyacıoğlu,2013:105).

92 yıl Osmanlı İmparatorluğuna başkentlik yapmış olan Edirne, Türkiye'nin kültürel ve tarihi zenginliklerle süslü sayılı şehirlerinden biridir. 2011 yılında Dünya Kültür Mirası listesine dahil edilen Selimiye Camii'nin yanı sıra Avrupa'nın en büyük havralarından biri, Bulgar Kilisesi, Sv. Kontantin Elena Kilisesi, İtalyan Kilisesi ve Bahai Evi gibi değişik inançlara ait çok sayıda kültürel öğeleri mevcuttur.

656 yıldır gerçekleştirilen Geleneksel Kırkpınar Yağlı Güreşleri 2010 yılında UNESCO tarafından "İnsanlığın Somut Olmayan Kültürel Mirası Listesi"ne dahil edilmiştir. Edirne'nin bir diğer önemli kültürel öğesi ise Trakya Üniversitesi bünyesinde bulunan ve 2004 yılında Avrupa Konseyi tarafından Avrupa Müze Ödülü ile taçlandırılan II. Beyazıt Külliyesi Sağlık Müzesidir. Sağlık Müzesi Avrupa Kültür Mirası Birliği tarafından "Mükemmellik Kulübü'ne" kabul edilmiş ve Edirne'de Selimiye Cami'nden sonra en çok ziyaret edilen ikinci mekân olarak il turizmi açısından önemli bir çekicilik oluşturmaktadır. Bahar'ın Kutlaması olarak kabul edilen Hidrellez Şenlikleri; 7 Aralık 2017'de Güney Kore'de BM Somut Olmayan Kültürel Miras 12. Olağan Toplantısı'nda Türkiye ve Makedonya ortaklığında İnsanlığın Somut Olmayan Kültürel Mirası Temsili Listesi'ne kaydettirilmiştir.

Edirne'nin Marka Değerleri Avrupa Birliği tarafından finanse edilen, DPT koordinasyonunda yürütülen ve Trakya Üniversitesi tarafından uygulanan "Marka Kent Ölçeğinde Edirne ve Yambol" isimli projede derlenmiştir. Bu değerlerinden bazıları aşağıda belirtilmiştir(Küçükaltan vd, 2009):

- Selimiye Camii
- Sultan II. Bayezid Külliyesi, Sağlık Müzesi (1997)
- Kırkpınar Yağlı Güreşleri
- Makedonya Saat Kulesi

- Camiler: Eski Cami, Muradiye Cami, Üç Şerefeli Cami
- Edine Sarayı
- Köprüler: Meriç, Arda ve Tunca köprüleri
- Çarşılar: Bedesten, Semiz Alipaşa ve Arasta
- Kervansaraylar: Rüstempaşa Kervansarayı, Ekmekçizade Ahmet Paşa Kervansarayı
- Edirne Evleri
- Kakava Şenlikleri ve Hıdrellez Festivali
- Yöresel Yiyecekler: Ciğer Tava, Edirne Peyniri, Edirne Köftesi, Badem Ezmesi, Devaimisk
- El sanatları ve Hediyelik Eşyalar: Aynalı süpürge, Meyve sabunu, Edirnekari

Euromonitor International'ın, 'Dünyanın en çok turist alan 100 şehri' 2015 raporunda Edirne 3 milyon 190 bin 400 turist sayısı ile 61'inci sırada yer almıştır. Bu ziyaretçilerin çoğunun geliş amaçlarının "kültür" odaklı olduğu ve Edirne'nin kültürel turizm potansiyeli dikkate alındığında, Edirne'nin kültür turizmindeki yerini kolayca görmek mümkündür (Özer v.d, 2014: 5).

Kültür ve Turizm Bakanlığı tarafından her yıl düzenli olarak raporlanan Sınır Giriş Çıkış İstatistik verilerine göre, 2017 yılında Edirne; İstanbul ve Antalya'nın ardından yabancı ziyaretçinin en fazla giriş yaptığı üçüncü il (%9,77) olmuştur.

Tablo 1: Edirne'ye Gelen Yabancı Ziyaretçilerin Sınır Kapılarından Girdiği Taşıt Araçlarına Göre Dağılımı - 2017

Geliş Aracı	Ziyaretçi Sayısı
Hava	-
Deniz	-
Kara	3.156.063
Tren	9.776
Toplam	3.165.839

Kaynak: Kültür ve Turizm Bakanlığı Sınır İstatistikleri Yıllık Bülteni(2018)

Kültür ve Turizm Bakanlığı Sınır İstatistikleri Yıllık Bülteni(2018) verilerine göre, 2017 yılında Edirne sınır kapılarından (karayolu ve tren ile) Türkiye'ye toplam 3 milyon 165 bin 839 yabancı ziyaretçi giriş yapmıştır. Edirne il merkezinde havaalanı olmaması ve deniz taşımacılığı olmaması nedeni ile giriş yapan ziyaretçilerin tamamı karayolunu kullanmıştır. Türkiye'nin pek çok ilinde hatta bazı ilçelerinde bile havaalanı bulunurken, Avrupa'ya sınır Edirne'de bulunmaması düşündürücüdür.

Tablo 2:Edirne'ye Gelen Yabancı Ziyaretçilerin Sınır Kapılarına Göre Dağılımı - 2017

Sınır Kapısı	Ziyaretçi Sayısı
Hamzabeyli (K)	502.918
İpsala (K)	631.214
Kapıkule (K)	1.780.988
Pazarkule (K)	240.943
Kapıkule (T)	9.776
Toplam	3.165.839

Kaynak: Kültür ve Turizm Bakanlığı Sınır İstatistikleri Yıllık Bülteni(2018)

Tablo 2 de görüldüğü üzere Edirne il merkezinin iki Gümrük kapısı olan Kapıkule ve Pazarkule sınır kapılarından (kara ve tren) toplam ziyaretçi giriş sayısı 2.534.625 dir. Bu durumda Edirne'ye giriş yapan yabancı ziyaretçilerin % 80 i il merkezinden geçiş yapmaktadır.

Tablo 3:Edirne'ye Gelen Yabancı Ziyaretçilerin Milliyetlerine Göre Dağılımı 2017

Ülkeler	Gelen Ziyaretçi Sayısı	%
Bulgaristan	1.512.549	48,0
Yunanistan	442.515	14,0
Almanya	275.145	9,0
Romanya	157.597	5,0
Makedonya	121.078	4,0
Diğer	656.955	20,0
Toplam	3.165.839	100,0

Kaynak: Kültür ve Turizm Bakanlığı Sınır İstatistikleri Yıllık Bülteni(2018)

Tablo 3'te Edirne'ye gelen Yabancı ziyaretçilerin en fazla Bulgaristan'dan sonra sırası ile Yunanistan ve Almanya'dan geldiği görülmektedir. Bulgar ve Yunan ziyaretçilerin gününbirlik giriş çıkış yaptığı bilinmektedir. Almanya, Romanya ve Makedonya'dan gelen ziyaretçilerin büyük çoğunluğu ise Edirne'de konaklama yapmadan transit geçiş yapmaktadır.

Edirne Valiliği verilerine göre il genelinde (ilçeler dahil) turizm işletme belgeli olarak 23 konaklama tesisi hizmet vermekte olup, oda sayısı 1.100, yatak sayısı da 2.339'tir. Yerel yönetim belgeli olarak da 36 konaklama tesisimiz hizmet vermekte olup ve toplam oda sayısı 925, yatak sayısı 1.945'dir. Edirne ilinde ayrıca turizm yatırım belgeli 2 tesiste 79 oda ve 158 yatak mevcuttur (Trakya Kalkınma Ajansı, 2015:17).

3. YÖNTEM

Araştırmada birincil ve ikincil veri kaynaklarından elde edilen veriler kullanılmıştır. Araştırmanın ikincil verilere dayalı literatür taramasında konuyla ilgili yerli ve yabancı kitap, makale, tez, bildiri ve internet ortamından yararlanılmıştır. Araştırmanın birincil verilere dayalı olan kısmında Nitel veri

toplama tekniği kullanılmıştır. Nitel araştırma yönteminde yarı yapılandırılmış görüşme teknikleri uygulanmıştır. Yarı yapılandırılmış görüşme tekniği, Görüşmenin ana hatları ile belirlendiği, ancak görüşme esnasında sunulan bilgilere ait yeni soru geliştirme esnekliğine sahip olduğu, görüşmenin gidişatına göre soru sıralamasının değişebileceği, ilave soruların o anda oluşturulabileceği görüşme türüdür(Yüksel,2004:56). Araştırmada görüşme yönteminin kullanılmasının nedeni, yapılan çalışmada örneklemin küçük olması nedeni ile durumun daha bütünsel, derinlemesine ve daha ayrıntılı anlaşılmasına imkan tanınmasıdır. Yapılandırılmış görüşmede her katılımcıya aynı biçimde sorulması nedeni ile daha güvenilir sonuçlar vermektedir(Türnüklü,2000:546-548). Bu yöntemle, katılımcılardan daha ayrıntılı bilgi elde edilmesi hedeflenmiştir.

3.1. Araştırmanın Amacı

Edirne Avrupa'nın Sınırında, Yunanistan ve Bulgaristan Gümrük Kapılarına sahip, ulusal ve uluslararası turizm olanakları olan, Osmanlı'ya Başkentlik yapmış bir Kültür Merkezidir. Hem dış turizminin hem de i turizmin gelişmesi açısından turizm potansiyeli mevcut önemli bir destinasyondur. Bu nedenle çalışmada, özellikle Kültürel Turizm açısından önemli potansiyelleri olan Edirne ilinin turizm arz olanaklarının mevcut durumunun belirlenmesi hedeflenmiştir.

3.2. Araştırmanın Kapsamı

Bu çalışmada yapılan anket uygulaması; Edirne il merkezini kapsamaktadır. Araştırma evrenini ildeki Kültür ve Turizm Bakanlığından işletme belgeli konaklama tesisleri ile Belediye belgeli konaklama tesisleri oluşturmuştur Trakya Kalkınma Ajansı'nın Edirne İli Turizm İşletmeleri Analizi (2015; 25-26) verilerine göre Edirne İl Merkezinde bulunan 41 konaklama işletmesi ile temasa geçilmiştir. Söz konusu 41 adet turizm odaklı konaklama işletmesi sahibi/yöneticileri ile yüzyüze derinlemesine görüşmeler gerçekleştirilmiştir.

Çalışmada, Edirne ilinin turizm arz potansiyeline ilişkin konaklama işletmelerinin yöneticileri/sahipleri ile yüzyüze görüşmeler yapılarak ilde turizmin mevcut durumu ile gelişmesine yönelik önerilerin tespiti amaçlanmıştır. Turizm işletmelerinin yöneticileri turistlerle organik bağlantı içinde olmasından dolayı turistlerin eleştiri, beklenti ve önerilerini en yakından bilen kişiler olarak tanımlanmaktadır(Sabbağ,2011:208).

Edirne'de turizm alanında konaklama hizmeti veren işletme yöneticileri örneklem olarak kabul edilmiştir. Araştırma evreni ulaşılabilir büyüklükte olması nedeni ile örneklem belirlemede "tam varsayım yöntemi" kullanılmış ve araştırma evreninin tamamı örneklem hacmi şeklinde değerlendirilmiştir.

3.3. Verilerin Toplanması ve Analizi

Edirne il merkezindeki turizm arz kapasitesinin belirlenmesine yönelik yapılan araştırmada yüz yüze anket yöntemi kullanılmıştır. Araştırmanın anket çalışması 2018 Mart/Nisan aylarında gerçekleştirilmiştir. Derinlemesine mülakat ve anket yöntemiyle Edirne ilinde faaliyet gösteren 41 işletme yöneticisi/sahibi ile görüşülmüştür. Anket soruları hazırlanmadan önce; (Türsab 2007) çalışması ve bu çalışmada kullanılan anket formları geliştirilerek anket formu düzenlenmiştir. Arz anketinde toplam 31 soru bulunmaktadır. Anket uygulanmasına geçilmeden, sorulardaki ifadelerin araştırma amacına uygunluğu ve anlaşılabilirliği test edilmiş, soruların kolay anlaşılabilir şekilde getirilerek ve ön denemeler yapılmıştır. Çalışmanın sağlıklı veriler yaratması için, Edirne İli bağlamında; ilgili otel, butik otel, pansiyon vb. tesislere anket formları götürülerek işletme sahibi ya da yöneticilerinin formları cevaplaması sağlanmıştır.

Görüşmelerde farklı soru ve önerme şekilleri kullanılmıştır. Sorularda bir seçeneğin işaretlendiği çoktan seçmeli soruların yanısıra, katılımcıların kişisel düşüncelerini belirtmeleri için açık uçlu sorular da mevcuttur. Elde edilen Verilerin analizi; SPSS 22.0 paket programı ile yapılmıştır. Elde edilen veriler için frekans, yüzde değerlerini kapsayan tablolar hazırlanarak tanımlayıcı istatistikler paylaşılmış ve sonuçlar yorumlanmıştır.

4. EDİRNE'DEKİ KONAKLAMA İŞLETMELERİNDE YAPILAN ARAŞTIRMA BULGULARI

Araştırma evreni oluşturulurken kültürel odaklı turizmin yoğun olduğu Edirne İl Merkezi seçilmiştir. Derinlemesine mülakat şeklinde Edirne İl merkezinde faaliyette buluna tüm konaklama işletmelerinin sahibi veya yöneticilerine yapılan görüşmelerde elde edilen bulgulara göre Edirne'ye ait turizm arz potansiyeli ortaya konmaya çalışılmıştır.

4.1 Katılımcıların Demografik Özellikleri

Araştırma kapsamında Edirne il merkezinde faaliyette bulunan konaklama işletmelerinin yöneticileri ya da sahipleri ile yüzyüze görüşmeler gerçekleştirilmiştir. Yapılan görüşmelere dahil olan işletme sahipleri aynı zamanda yönetim görevini de ifa ettiklerini belirtmişlerdir. Ankete katılanların % 71 i işletmenin ücretli çalışan yöneticisi, % 29 u ise sahibi olarak tespit edilmiştir.

Tablo 4: Katılımcıların Eğitim Durumu, Cinsiyeti

Eğitim Durumu	Frekans	%	Cinsiyet	Frekans	%
İlköğretim	4	10	Kadın	9	22
Lise	5	12	Erkek	32	78
Lisans	27	66	Toplam	41	100
Yüksek Lisans	5	12			

Katılımcıların % 66 lık bir oran ile çoğunluğu Lisans eğitimini tamamlamış Üniversite mezunudur. Bu üniversite mezunlarının % 22 si Turizm ile ilgili bir bölüm mezunudur. Diğer lisans mezunlarının büyük çoğunluğu İİBF mezunudur. Yüksek lisans eğitimini tamamlamış katılımcılar Sosyal Bilimler (İşletme(3), Turizm İşletmeciliği, İktisat) alanında eğitim aldıklarını belirtmişlerdir.

Katılımcıların sadece % 22 si kadındır, % 78 i erkektir. Katılımcıların büyük ölçüde erkeklerden oluşması dikkat çekicidir.

Tablo 5: Edirne İli Konaklama İşletmelerinin Genel Yapısı

İşletme Adı	İşletme Tipi	İşletme Belgesi Türü	Yıldız Durumu	Oda Sayısı	Yatak Sayısı	Toplam Personel Sayısı	Kadın	Erkek
Margi Otel	Otel	Turizm Bakanlığı Onaylı	5 *****	160	338	50	33	17
Balta Otel	Otel	Turizm Bakanlığı Onaylı	3 ***	75	155	13	5	8
Damla Pansiyon	Pansiyon	Belediye Tarifeli	Yok	27	50	2	2	-
Selimiye Otel	Otel	Turizm Bakanlığı Onaylı	Yok	30	100	9	5	4
Mihran Hanım Konağı	Butik Otel	Turizm Bakanlığı Onaylı	Yok	9	16	1	1	-
Almeria Otel	Butik Otel	Turizm Bakanlığı Onaylı	Yok	10	35	3	1	2
Taç Otel	Otel	Belediye Tarifeli	Yok	21	60	3	1	2
Saray Otel	Otel	Belediye Tarifeli	Yok	42	86	10	5	5
Uygun Pansiyon	Pansiyon	Belediye Tarifeli	Yok	16	40	3	1	2
Edrin Otel	Otel	Turizm Bakanlığı Onaylı	Yok	42	75	7	3	4
Altunhan Hotel	Otel	Belediye Tarifeli	Yok	29	55	7	4	3
Işık Otel	Otel	Belediye Tarifeli	Yok	30	65	5	3	2
Edirne Osmanlı Evleri	Butik Otel	Turizm Bakanlığı Onaylı	Yok	13	26	5	2	3
Tuna Otel	Otel	Belediye Tarifeli	Yok	18	46	5	2	3
Ottoman Palace Otel	Otel	Turizm Bakanlığı Onaylı	Yok	35	80	5	3	2
Efe Otel	Butik Otel	Turizm Bakanlığı	2**	22	56	4	1	3

		Onaylı						
Anıl Otel	Otel	Belediye Tarifeli	Yok	14	35	2	-	2
Kalevera Hotel	Otel	Turizm Bakanlığı	3 ***	35	47	13	6	7
Hilly Hotel	Butik Otel	Turizm Bakanlığı	4 ****	51	80	25	5	20
GTİ Taşodalar Otel	Butik Otel	Turizm Bakanlığı	Yok/Özel İşletme Belgeli	10	22	5	1	4
Meriç Pansiyon	Pansiyon	Belediye Tarifeli	Yok	15	20	3	1	2
Açıkgöz Otel	Otel	Turizm Bakanlığı	2**	35	58	10	3	7
Park Otel	Otel	Turizm Bakanlığı	2**	60	109	10	3	7
Antik Hotel	Butik Otel	Turizm Bakanlığı	Yok	11	30	5	2	3
Edirne Palace Hotel	Butik Otel	Belediye Tarifeli	Yok	35	80	15	10	5
Şaban Açıkgöz	Otel	Turizm Bakanlığı	2 **	34	72	11	4	7
Rys Hotel	Otel	Turizm Bakanlığı	4*****	70	140	92	29	63
Ramada Hotel	Otel	Turizm Bakanlığı	Yok /Sınıflandırılmamış	77	157	22	10	12
Lego (Arslanlı) Tesisleri	Otel	Turizm Bakanlığı	2**	55	111	3	2	1
Cavit Duvan Prestige Hotel	Otel	Turizm Bakanlığı	3***	35	95	24	8	16
Hotel Şimşek	Otel	Turizm Bakanlığı	3***	48	88	20	8	12
Kervansaray Otel	Otel	Turizm Bakanlığı	Yok/Özel belgeli	75	150	15	2	13
Sultan Otel	Otel	Turizm Bakanlığı	3***	57	123	13	5	8
Trakya City Hotel	Otel	Turizm Bakanlığı	Yok	49	125	14	5	9

		Onaylı						
Arca Palace	Butik Otel	Turizm Bakanlığı Onaylı	yok	5	11	3	1	2
Aksaray Otel	Otel	Belediye Belgeli	Yok	12	21	4	1	3
Döğme / Londra Camping	Otel	Turizm Bakanlığı Onaylı	3***	59	118	8	5	3
A Plus Hotel	Otel	Belediye Tarifeli	Yok/Özel Belgeli	15	40	8	6	2
Selimiye Hotel	Otel	Turizm Bakanlığı Onaylı	Yok	30	70	4	2	2
Star Pansiyon	Pansiyon	Belediye Tarifeli	Yok	32	72	3	1	2
Sıla Pansiyon	Pansiyon	Belediye Tarifeli	Yok	16	53	5	1	4
				1464	3210	469	193	276

Tablo 5’de Edirne’de faaliyette olan konaklama işletmelerinin genel yapılarına ilişkin bilgiler paylaşılmıştır. Konaklama işletmelerinin toplam oda sayısı 1464 adet, toplam yatak sayısı 3210 adet ve istihdam edilen toplam personel sayısı 469 kişidir. Personelin 193 ü (%41)kadın, 276 sı (%59) ise erkeklerden oluşmaktadır.

Tablo 6: Konaklama İşletmelerinin Sahip Olduğu Belge Türü

Konaklama İşletmesi	Frekans	%
Belediye Tarifeli	14	34,0
Turizm Bakanlığı İşletmesi Belgeli	27	66,0
Toplam	41	100,0

Edirne İl Merkezindeki 41 adet konaklama tesisinin % 66 sı Turizm Bakanlığı İşletme Belgeli tesis olarak, % 34 ise Belediye Tarifeli tesis olarak hizmet vermektedir.

Tablo 7: Konaklama İşletmelerinin Türü

Konaklama İşletmesi	Frekans	%
Otel	27	66,0
Butik Otel	9	22,0
Pansiyon	5	12,0
Toplam	41	100,0

Edirne İl Merkezindeki 41 adet konaklama tesisinin % 66 sı otel, %22 si Butik Otel ve %12 si Pansiyon şeklinde dağılım göstermektedir. Otellerin sadece bir tanesi 5 yıldızlı otel, 2 tanesi 4 yıldızlı otel olup, diğerleri 2 ve 3 yıldızlı işletmelerdir.

Tablo 8: Konaklama İşletmelerinin Oda Sayıları

Oda Sayısı	Frekans	%
1-20	14	34,0
21-40	13	32,0
41-60	9	22,0
61-80	4	10,0
81-100	-	-
101 ve üzeri	1	2,0
Toplam	41	100,0

Oda ve yatak sayılarına yönelik yapılan araştırmada 101 adet üstü odaya sahip sadece 1 işletme olduğu, 81-100 oda sayısına sahip hiç işletme olmadığı, 61-80 odalı 4 işletme olduğu, 41-60 odalı 9 işletme olduğu, 21-40 odalı 13 işletme olduğu ve 1-20 odalı 14 işletme olduğu tespit edilmiştir. Edirne İl merkezindeki toplam oda sayısı ise 1464 adet düzeyindedir.

Tablo 9: Konaklama İşletmelerinin Yatak Sayıları

Yatak Sayısı	Frekans	%
1-20	3	7,0
21-40	8	20,0
41-60	9	22,0
61-80	7	17,0
81-100	4	10,0
101-120	3	7,0
121-140	3	7,0
141-160	3	7,0
160 ve üzeri	1	3,0
Toplam	41	100,0

Oda ve yatak sayılarına yönelik yapılan araştırmada 160 adet üstü yatağa sahip sadece 1 işletme olduğu, 100 ve 160 adet arası yatağa sahip toplamda sadece 10 işletme olduğu, 61-80 odalı 7 işletme olduğu, 41-60 odalı 9 işletme olduğu ve 21-40 odalı 8 işletme olduğu ve 1-20 odalı 3 işletme olduğu tespit edilmiştir. Edirne İl merkezindeki toplam yatak sayısı ise 3210 adet düzeyindedir.

➤ *Konaklama İşletmelerinin Hizmet Süresi/Açılış Tarihi:*

Yapılan sorgulamada tüm konaklama işletmelerinin yılın 12 ayı hizmet verdiği tespit edilmiştir. Edirne'deki konaklama işletmelerinin Kuruluş tarihlerine yönelik sorgulama yaptığımızda en eski Kuruluş yılı olarak 1970 yılı tespit edilmiştir. 1980 yılına kadar sadece 3 otel mevcut iken, 1980-2000 yılları arasında 11 işletme faaliyete geçmiştir. 2007 yılına kadar durağan bir süreç yaşayan (sadece 5 işletme) Edirne'de 2007 yılından itibaren 22 işletme sektöre dahil olmuştur.

➤ *Konaklama İşletmelerinin Kongre/Toplantı Salonu Kapasiteleri:*

Kongre turizmi amaçlı toplantı salonuna sadece 17 (%41) işletme sahiptir ve Kongre/toplantı salonları toplam kapasitesi yaklaşık 2000 kişi düzeyindedir.

➤ *Konaklama İşletmelerinin Şirket Yapıları:*

Edirne'deki konaklama işletmelerinden sadece Ramada Hotel ulusal/uluslararası zincir oteller kategorisinde yer almaktadır. İşletmeler genellikle şahıs şirketi, limited şirket ve anonim şirket şeklinde faaliyet göstermektedirler.

➤ *Konaklama İşletmelerin Turizm Teşviklerinden Yararlanma Durumu:*

Turizm işletmelerinde sadece 11 tanesi (%27) Turizm Teşviği kullanarak finansal destek sağlamıştır. Diğer işletmeler öz finansman kaynakları ile kurulmuş ve faaliyetlerine devam etmektedirler. İşletmelerin çoğunluğu devlet desteklerinden ve teşviklerden yararlanmamakla birlikte, ilgili desteklerden haberdar olmadıklarını da belirtmişlerdir. Turizm teşvik ve desteklerinden yararlanamama nedenleri olarak; teşviklerden faydalanacak iş hacmine sahip olmayışlarını, konu hakkında yeterli bilgi sahibi olmadıklarını, Edirne'nin teşvik kapsamında olmadığını, konu ile ilgili teknik bilgi ve donanımına sahip personelleri olmadığını belirtmişlerdir.

Tablo 10: Gelen Ziyaretçilerin Türk/Yabancı Olma Durumu

Milliyeti	%
Türk	70,0
Yabancı	30,0
Toplam	100,0

Konaklama yapan ziyaretçilerin milliyeti sorgulandığında konaklama yapan turistlerin % 70'inin Türk turist, % 30'unun ise yabancı turist olduğu belirlenmiştir. Bu verilere dayanarak Edirne'de ağırlıklı olarak yerli turistlerin konaklama yaptığı tespit edilmiştir. Edirne'ye sınır kapılarından giriş yapan çok sayıda yabancı turist olmasına rağmen bu kişilerin büyük bir çoğunluğunun gününbirlikçi olduğu tespit edilmiştir. Özellikle Yunanistan ve Bulgaristan'da gününbirlik alışveriş için gelen turistler ile Almanya /diğer Avrupa Ülkelerinden gelen ve Transit geçen gurbetçi vatandaşlarımızın da çok sayıda bulunduğu vurgulanmıştır. Sınır kapılarından giriş yapan ziyaretçilerin ne yazık ki turizm işletmelerinde konaklama yapmadığı tespit edilmiştir. Bu durum önemli bir sorun ve eksiklik olarak vurgulanmıştır. Yabancı turistlerin döviz girdisi sağlayarak ihracat etkisi nedeni ile yabancı turiste ağırlık verilmesi gerektiğini belirtmişlerdir.

Tablo 11: Konaklama İşletmelerine Gelen Turistlerin Geliş Şekli

Geliş Şekli	%
Bireysel Rezervasyon	22,0
Kurumsal Rez.(Booking, tripadvisor v.s.)	61,0
Seyahat Acentaları ile	17,0
Toplam	100,0

Edirne ili turizm işletmelerine gelen turistlerin % 22 si bireysel, % 61 i internet üzerinden hizmet veren turizm tedarikçisi kurumsal firmalardan, % 17 si ise seyahat acentaları kanallarını kullanarak rezervasyon yaptıkları tespit edilmiştir.

➤ *Konaklama İşletmelerinde Ortalama Kalış Süresi:*

Konaklama Tesislerinde Ortalama Kalış süresi olarak 21 işletme (%51 i) en fazla 1 gece konaklama, 17 işletme(% 42 si) 2 gece konaklama, 3 işletme (%7 si)3 ve daha fazla gece konaklama yapıldığını belirtmişlerdir. Bu durumda Edirne ilinde ortalama kalış süresi 1.56 gecedir.

Türkiye’de 2017 yılında İşletme Belgeli konaklama tesislerinde ortalama kalış süresi yabancı ziyaretçiler için 3,65, yerli ziyaretçiler için 1,96 dır. Edirne’deki kalış süresi ise yabancılar için 1.37, yerliler için 1.38 dir(“Turizm işletmeli belgeli”, 2017). Trakya Kalkınma Ajansı(2015;70) verilerine göre ise Edirne’de ortalama Kalış süresi yabancı turistlerde 1.6, yerli turistlerde 1.4 gece olarak belirtilmiştir. Araştırma sonucunda elde edilen 1,56 kalış süresi Edirne’de yapılan önceki çalışmaları destekler niteliktedir. Kalış sürelerinin artırılması durumunda Edirne’nin turizm odaklı gelir düzeyinin artması da mümkün olacaktır.

Tablo 12: Konaklama İşletmelerin Yıllık Ortalama Doluluk Oranı

Doluluk Oranı (%)	Frekans	%
40 dan az	7	17,0
41-60	20	49,0
61-80	11	27,0
81-100	3	7,0
Toplam	41	100,0

Ankete katılan konaklama işletmelerinin % 17 si yıllık doluluk oranlarının % 40 da az, % 49 u % 41-60 arasından, % 27 si % 61-80 arasında, % 7 si ise % 81-100 arasında doluluk oranına sahip olduklarını belirtmişlerdir. Kültür ve Turizm Bakanlığı tarafından Türkiye’de 2017 yılında İşletme Belgeli konaklama tesislerinde Yatak üzerinden yıllık ortalama doluluk oranı % 50.99, Edirne için doluluk oranı %34.23’tür (“Turizm işletmeli belgeli”, 2017).

Konukların İşletmelerdeki Konaklama Şekli:

Edirne’de konaklama yapan konukların konaklama şekli olarak %79 oranında oda kahvaltı seçeneği tespit edilmiştir. % 21 i ise sadece oda hizmeti verdiklerini belirtmişlerdir.

Tablo 13: İşletmede İstihdam Edilen Toplam Personel Sayısı

Personel Sayısı	Frekans	%
1-10	28	68,0
11-20	8	20,0
21-30	3	8,0
31-40	-	-
41-50	1	2,0
51 ve üzeri	1	2,0
Toplam	41	100,0

İstihdam edilen personel sayılarına yönelik sorgulama sonucu 1-10 personel çalıştıran işletmelerin % 68 gibi yüksek bir orana sahip olduğu saptanmıştır. 11-20 personel istihdam eden işletmelerin oranı % 20 dir. 21-30 personel istihdam eden işletme oranı % 8 düzeyindedir. 41-50 personel istihdam eden sadece bir işletme bulunmaktadır. Benzer şekilde 51 ve üzeri personel istihdam eden de sadece bir işletme olarak tespit edilmiştir. Edirne'deki konaklama işletmelerinde yaratılan toplam istihdam miktarı ise ilk olarak Tablo 5 de belirtildiği üzere 469 kişidir.

Personelin cinsiyetine yönelik bir sorgulama yapıldığında istihdam edilen toplam 469 Personelin 193 ü (%41) kadın, 276 sı (%59) ise erkeklerden oluşmaktadır. Yapılan çalışmalar turizm sektöründe çalışan kadın sayısının diğer sektörlerden daha yüksek oranlarda (Yunis,2009:4) olduğunu göstermektedir. TÜİK Hanehalkı İşgücü araştırması sonuçlarına göre; 2016 yılında, Türkiye'de 15 ve daha yukarı yaştaki istihdam edilenlerin oranı erkeklerde %65,1, kadınlarda ise %28 dir. Aynı araştırması sonuçlarına göre; sektörler bazında 2016 yılında cinsiyete ve ekonomik faaliyetlere göre istihdam oranı incelendiğinde;

- Tarım sektöründe istihdam oranı erkeklerde %15,5, kadınlarda %28,7
- Sanayi sektöründe istihdam oranı erkeklerde %31,6, kadınlarda %15,9
- Hizmet sektöründe ise istihdam oranı erkeklerde %53, kadınlarda

%55,4 tür(TÜİK , 2018). Edirne'de kadınların konaklama işletmelerinde istihdam oranı %41 ile Türkiye ortalamasından düşük tespit edilmiştir.

➤ *Konaklama İşletmelerinde Kadın Yöneticinin Varlığı:*

Ankete katılan konaklama işletmelerinin sadece % 28 inde kadın yönetici mevcut iken, % 72 sinde erkek yöneticilerin olduğu tespit edilmiştir. Bu durum Avrupa sınır kapısı ve modern bir şehir olan Edirne'de turizm sektöründe kadın yönetici varlığının düşük olduğu şeklinde yorumlanabilir.

➤ *Konaklama İşletmelerin Personel Seçiminde Eğitim Düzeyinin Önemi:*

Konaklama işletmeleri personel seçimlerinde eğitim düzeyinin çok önemli olduğuna vurgu yapmış ve % 88 i işe alımlarda eğitim düzeyine göre seçimlerini gerçekleştirdiklerini belirtmişlerdir. Eğitim düzeyinden sonra iş tecrübesi, referansları ve erkekler için askerlik durumu gibi kriterleri dikkate aldıklarını ifade etmişlerdir.

➤ *Konaklama İşletmelerinde Yarı Zamanlı Çalışma Gibi Esnek Çalışma Modellerinin Uygulanma Durumu:*

Edirne'deki konaklama işletmelerinin % 81 inde esnek çalışma uygulamasının olmadığı, sadece % 19 uda esnek çalışma koşullarının geçerli olduğu tespit edilmiştir. Turizm sektöründe ihtiyaç duyulan nitelikli işgücü ihtiyacı için öğrenciler ve gençler düşük ücretlerle tam ve yarı zamanlı olarak istihdam edilmektedirler(ILO, 2009:48). Bouagnet (2005:4-5) çalışmasında; AB ülkelerinde turizm sektöründe % 74 oranında tam zamanlı, %26 oranında ise yarı zamanlı

DOI:10.26468/trakyasobed.465032

istihdam oranları tespit etmiştir. İşletmeler için yarı zamanlı veya geçici işgücü kullanımı, personel giderlerinin azalmasına olanak sağlayarak, bir kısmının da sabit maliyetlerden değişken maliyetlere dönüştürmektedir(Ünlüöner, 2011:12). Ancak Edirne'deki işletmelerde yarı zamanlı esnek çalışma koşullarının düşük olduğu tespit edilmiştir.

➤ *Konaklama İşletmelerinde Konuklara Anket Formu Uygulama Durumu:*

Edirne'deki konaklama İşletmelerinin sadece %48 inde konuklara müşteri memnuniyeti anket formu uygulanmaktadır. İşletmelerin % 52 sinde konuklara ait memnuniyet sorgulaması yapılmamaktadır.

➤ *Konaklama İşletmelerinin Turizm Fuarlarına Katılım Durumu:*

İşletmelerin %81 i turizm fuarlarına katılmadığını belirtmiştir. Ancak fuar organizasyonlarına katılım konusunda yerel yönetimlerden destek olursa katılacaklarını ifade etmişlerdir. Fuarlara katılmamalarına rağmen Edirne'nin ulusal ve uluslararası turizm fuarlarında temsilinin sağlanmasının önemli olduğunu vurgulamışlardır. Edirne'nin tanıtım ve pazarlama konusunda daha etkin çalışmalar yapması gerektiğine vurgu yapmışlardır.

➤ *Konaklama İşletmelerinin Reklam ve Tanıtım Faaliyetlerinin Durumu:*

Konaklama işletmelerinin % 84 ü reklam ve tanıtım faaliyetlerinin olduğunu belirtmiştir. Bu tanıtım faaliyetlerinde kullandıkları araçları; sosyal medyada yer alma, internet sitesinin olması, rezervasyon sitelerinde bulunma olarak belirtmişlerdir. İşletmelerin % 77 sinin internet sitesi mevcuttur ve internet siteleri temel olarak tanıtım ve iletişim/rezervasyon amaçlı olarak kullanılmaktadır.

➤ *Konaklama Yapan Turistlerin Çoğunlukla Geliş Amacı:*

Konaklama yapan turistlerin % 60 ının kültürel turizm amaçlı, % 28 inin iş/ekonomik amaçlı, % 8 inin gastronomi amaçlı % 4 ünün ise eğlenme/dinlenme amaçlı ziyarette buldukları belirtilmiştir. Bu durum Edirne'nin turist tercihlerinde kültür odaklı bir yaklaşımın varlığını işaret etmektedir.

Tablo 14: Katılımcılara Göre Edirne'nin Sahip Olduğu ve Geliştirilmesi Gereken Turizm Türlerinin Dağılımı

Turizm Türü	Frekans	%
Kültürel Turizm	22	54,0
İnanç Turizmi	9	22,0
Kongre Turizmi	3	8,0
Gastronomi Turizmi	5	12,0
Spor Turizmi	1	2,0
Sağlık Turizmi	1	2,0
Toplam	41	100,0

Konaklama işletmelerindeki katılımcıların % 54 ü kültürel turizm türünün Edirne için en etkili ve geliştirilmesi gereken turizm türü olduğu şeklinde görüş

bildirmişlerdir. Kültürel turizmin ardından sırasıyla İnanç, Gastronomi ve Kongre turizmi de geliştirilebilecek turizm türleri olarak belirtilmiştir. Turizm literatüründe bu turizm türleri de kültür turizmi kapsamında kabul edildiğinden katılımcıların neredeyse tamamının Edirne’de Kültürel odaklı bir turizm gelişiminin sağlanması gerektiği vurgusu tespit edilmiştir. Bu durum katılımcıların Edirne ilinin mevcut turizm potansiyelini etkin bir şekilde analiz ettiğinin de bir göstergesidir.

➤ *Konaklama İşletme Yönetici/Sahibine göre Turizmin Edirne’nin Ekonomisine Katkısı:*

Katılımcıların tamamı (% 100) turizm sektörünün Edirne ekonomisine olumlu katkılar sağladığını belirtmiş ancak bu katkının potansiyelin altında olduğunu vurgulamışlardır. Edirne düzeyinde yapılan kurumsal çalışmaları etkili bulmadıklarını belirtmişler. Buna ilaveten Edirne ili için tanıtıcı dokümanların yetersiz olmasının Turizmin gelişmesi önündeki engel olduğunu vurgulamışlardır.

Tablo 15: Katılımcılara göre Turizmin Edirne’ye Katkısının Dağılımı

Turizmin Katkısı	Frekans	%
Gelir yaratma	18	44,0
İstihdam sağlama	9	22,0
Döviz girişi	3	8,0
Tanımlılık artışı	4	10,0
Üretim Artışı	7	17,0
Toplam	41	100,0

Konaklama işletmelerindeki katılımcıların % 44 ü turizmin Edirne’de gelir artışı şeklinde katkı sağladığını belirtmişlerdir. İstihdam ve üretim artışı sağlama oranları birbirine yakın tespit edilmiştir. Döviz girişi açısından ihracat benzeri katkının % 8 oranında olmasını yabancı turist konaklamasının düşük olmasından kaynaklandığı vurgulanmıştır. Turizmin gelişiminin Edirne’nin tanıtımına katkısının %10 düzeyinde olduğu belirtilmiştir.

➤ *Konaklama İşletmelerinin Turizm Odaklı Yaşadığı Sorunlar/Eksiklikler:*

Konaklama işletmelerinde yapılan derinlemesine yüzyüze görüşmelerde birden fazla sorunun varlığını belirtmişlerdir. Öne çıkan sorunlar aşağıda belirtilmiştir:

- Edirne’ye gelen Günübirlikçi sayısının çok ancak konaklama yapan turist sayısının düşük olması
- Turizm teşvik işlemlerindeki yoğun bürokrasi
- Kamu ve Özel Sektör eşgüdüm eksikliği
- Kamu misafirhanelerinin personel harici hizmeti vermesi
- Altyapı eksiklikleri
- Tanıtım ve pazarlama faaliyetlerinin yetersizliği
- Kentin yeterince tanınmaması/ tanıtılmaması

- Kültürel dokuyu bozacak yapılaşmaya
 - Otantik özellikli Butik otel konseptinin yeterli olmayışı
 - Edirne Turizm Master Planının eksikliği
 - Nitelikli personelin sektörde yer almaması şeklindedir.
- *Konaklama İşletmelerinin Yönetici/Sahiplerinin Edirne’de Turizmin Gelişmesine Yönelik Önerileri:*

Konaklama işletmelerinde yapılan derinlemesine yüzyüze görüşmelerde tüm katılımcılar birden fazla öneri sunmuştur. Öncelikli öneriler aşağıda belirtilmiştir:

- Kültürel odaklı Edirne’ye özgü temaların tanıtımına ağırlık verilmeli(Selimiye Cami, Hıdırellez/Kakava, Kırkpınar v.b. gibi)Bu öğeler UNESCO tarafından da Kültürel Miras Öğeleri olarak tespit edilmiştir.
- Edirne Sarayı restorasyonu yapılarak turizme kazandırılmalı
- Ulaşım, trafik, park ve altyapı sorunları giderilmeli
- Günübürlük gelen ziyaretçiler mutlaka konaklama için özendirilmeli (bu konuyu destekleyici çalışmalar tüm kurumlarca eşgüdüm içinde yapılmalı)
- Turizm arz kapasitesi artırılarak, konaklama olanakları geliştirilmeli
- Yerli halk turizm konusunda bilinçlendirilmeli şeklindedir.

5. SONUÇ VE ÖNERİLER

Kültür ve Turizm Bakanlığı’nın Turizm Stratejisi 2023 Eylem Planı’nda Edirne’yi kültür turizmi bağlamında “marka kent” olarak belirlemiş olması Edirne için son derece önemlidir. Bir destinasyonun ziyaret edilmesindeki başlıca ve en önemli neden, “çekim faktörleri” olan doğal, tarihsel ve kültürel kaynaklardır. Bu bağlamda incelendiğinde Edirne’nin kültürel/tarihi çekim faktörleri kültür turizmi açısından kente rekabet avantajı sağlamaktadır. Ancak Edirne sahip olduğu kültürel turizm öğelerine rağmen, turizmden beklenildiği ölçüde katkı sağlayamamaktadır.

Mevcut potansiyeller değerlendirildiğinde Edirne için kültürel turizm iyi bir gelecek vaat etmektedir. Edirne, destinasyon konumu ve ulaşılabilirliği açısından incelendiğinde İstanbul’a ve Avrupa ülkelerine sınır olması nedeni ile çok sayıda ziyaretçi çekmektedir. Ancak yapılan saha çalışmasında Edirne’ye gelen çok sayıda yabancı ziyaretçinin konaklama yapmaksızın günübürlük ya da transit geçiş olarak ilde buldukları tespit edilmiştir. Edirne’nin günübürlük gelen ziyaretçileri konaklamaya çekecek uygulamaları genişletmesi ve 1,38 gece olan ortalama konaklama süresinin uzatılması sağlanmalıdır. Edirne’de farklı kategorilerde konaklama işletmelerinin açılmasının teşvik edilerek, seyahat acentelerinin Edirne’ye konaklamalı turları gerçekleştirmeleri sağlanmalıdır. Çekicilik unsurlarının turizme kazandırılarak günübürlükçilerin konaklama yapmalarının sağlanması en önemli ihtiyaç olarak gözükmektedir.

Sahip olduğu turizm potansiyeli açısından değerlendirildiğinde; konaklama alanları ve yatak sayısının yeterli olmaması, nitelikli personel eksikliği ve hizmet kalitesinin yetersizliği, kültürel mirasın etkin bir şekilde değerlendirilip pazarlanamaması, konaklama işletmelerinin teşviklerinden yararlanmaması hatta teşviklerden bilgi sahibi dahi olmamaları Edirne ilinin rekabet gücünü olumsuz bir şekilde etkilemektedir. Kültürel bir destinasyon olarak Edirne'nin gelecek dönemlerdeki talep artışlarına hazırlıklı olabilmek için konaklama işletmelerine, daha fazla yatırım yapması önerilmektedir.

Yapılan saha çalışmasında bir diğer eksiklik olarak; Edirne turizmde söz sahibi olan tüm aktörlerin (Valilik, Yerel Yönetim, Üniversite, özel sektör, Kalkınma Ajansı, yerli halk ve sivil toplum örgütleri) bütüncül bir yaklaşımla oluşturdukları Turizm Master Planının etkin olarak sürdürülebilirliğinin sağlanamamasıdır. Edirne'nin ulusal ve uluslararası arenada tanıtımı ve pazarlanması son derece önemlidir. Edirne'nin tanıtımı için kapsamlı kültürel turizm envanteri hazırlanması, Edirne'de Kültür Odaklı Marka Kent çalışmalarına devam edilmesi, kültürel öğelerin ziyareti için güzergâhların geliştirilmesi ve ulusal/uluslararası gezi bloglarına eklenmesi, Karaağaç ve Kaleiçi'nde bulunan tarihi evlerin restore edilerek turizme kazandırılması, Edirne'nin inanç turizmi potansiyelinin tanıtımına ağırlık verilmesi öneriler olarak değerlendirilebilir.

Bu araştırmanın en önemli sınırlılığı Edirne İl merkezinde faaliyet gösteren Konaklama İşletmelerine yönelik yapılması ve sadece onlara ait verilere ulaşılabildiği olmasıdır. Bu çalışma ile elde edilen bulguların Edirne'de çevresel ve kültürel öğelerin geliştirilmesi/korunması, pazarlanması ve turizm alanında yatırım yapacak girişimcileri teşvik etmesi konularına katkı yapması beklenmektedir. Araştırmanın Edirne'nin kültürel bir destinasyon olarak tanıtılması konusunda yapılacak daha sonraki araştırmalara yol göstereceği düşünülmektedir. İlerleyen dönemlerde Edirne ilinin Tümü (ilçeler dahil) hatta Trakya Bölgesi Turizm Arz Potansiyeli ve Kapasitesine yönelik çalışmaların yapılması ile daha kapsamlı analizler hedeflenmektedir.

KAYNAKÇA

- Akpınar, E. (2004). Doğu Anadolu Bölgesi'nde Alternatif Turizm Merkezi Olmaya Aday Bir İlçe: Kemaliye, Kocatepe Ün. Sosyal Bilimler Dergisi, (6) 2, 207-236.
- Birdir, K., Karakan H., Çolak O., (2016). Gaziantep İlinin Turizm Açısından Swot Analizi Ve Turizmin Geliştirmesine Yönelik Öneriler, Seyahat Ve Otel İşletmeciliği Dergisi/ Journal Of Travel And Hospitality Management 13 (1), 2015, 77-92.
- Bouagnet, F. C. (2005). "Statistic İn Focus: Industry, Trade And Services; Population And Social Conditions", 32/2005, Wwww.Eurostat.Com

- Boyacıoğlu, E.Z., (2013). Dünya Turizminde Yükselen Trend Marka Kentler: Yeni Bir Destinasyon Olarak Marka Kent Edirne, 14. Turizm Kongresi Bildiri Kitapçığı, Ss100-120, Kayseri.
- Boz, M., Özkul, E, Aydın, Ş. (2007). Swot Analysis For The Determining Touristic Policy And Plans İn Çanakkale, International Tourism Biennial, Çanakkale, 46-51, <Http://Turizm.Comu.Edu.Tr/Conference/Includes/Proceedings.Pdf>
- Çelik, N. & Murat, G. (2009). Sayısallaştırılmış Swot Analizi İle Bartın İli'nin Ekonomik Yapısını Değerlendirme, Dokuz Eylül Ün. İ.İ.B.F. Dergisi, Cilt:24, Sayı:1, 199-212.
- Çetin, T. (2011). Termal Turizm Potansiyeli Açısından Kozaklı (Nevşehir) Kaplıcaları, Turkish Studies - International Periodical For The Languages, Terature And History Of Turkish Or Turkic Volume 6/1 Winter 2011, P. 899-924.
- Çolak, O. (2009). Turistik Ürün Çeşitlendirme Kapsamında Kırsal Turizm Ve Kırsal Turizm İşletmeciliği: Şirince Örneği. Yüksek Lisans Tezi, Adnan Menderes Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü. Aydın.
- Çolakoğlu, Ü., Keser, E., Çolak, O. (2008). Turistik Destinasyon Swot Analizi: Kuşadası Örneği. Iı. Geçmişten Geleceğe Kuşadası Sempozyumu, Ggks'2008 . Aydın
- Doğan S., Yıldız, Z. (2007). Bölgesel Kalkınma, Turizmin İlişkisi Ve Göller Bölgesi Kalkınmasında Alternatif Turizm Potansiyelinin Kullanılabilirliğine Yönelik Bir Araştırma, Süleyman Demirel Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi, Sayı 6. S147-181.
- Durgun, A. (2007). Isparta Turizminin Swot Analizi, Süleyman Demirel Üniversitesi Sos. Bil. Enst. Dergisi, Yıl: 3, Sayı:5, 93-109.
- Edirne Valiliği, 2017, <Http://Edirne.Gov.Tr/Ekonomi>, Erişim Tarihi: 07.07.2017.
- Efeoğlu, İ. E., Ergün, B., Keleş, C., Sezgin, A., Yakut, E. (2009). Osmaniye İli Swot Analizi. Osmaniye: Osmaniye Korkut Ata Üniversitesi, Ss: 23 - 32.
- Euromonitor International Top City Destinations Ranking 2015 Www. <Http://Blog.Euromonitor.Com/2017/01/Top-100-City-Destination-Ranking-2017.Html>, Erişim Tarihi 24.04.2017.
- Gök, A., Tuna H.,(2013). Turizm Pazarlaması Açısından Malatya İlinin Potansiyelinin Belirlenmesi, Kmü Sosyal Ve Ekonomik Araştırmalar Dergisi, Yıl 15, Sayı 24, S 01-11.
- Gökçe, F. (2006) Yerel Destinasyonlarda Turizm Potansiyelinin Belirlenmesinde Swot (Fütz) Analizi Tekniği: Giresun Örneği, Yüksek Lisans Tezi, Mustafa Kemal Üniversitesi Sosyal Bilimler Üniversitesi, Hatay.
- Gökdeniz, A. (2003). “Yerel Gündem 21 Ve Sürdürülebilir Turizm Politikaları Çerçevesinde Eko Turizm” Standart Ekonomik Ve Teknik Dergi, 1-5

- Ilo-International Labour Organization (2009-2011). "Global Employment Trends", January, Www.İlo.Org, Erişim Tarihi:12.11.2016.
- Kiper, T., Yılmaz, E. (2008). Şarköy-Kumbağ Arasında Kırsal Kalkınmayı Destekleyici Turizmin Olabilirliği Ve Yerel Halkın Rolü, Tekirdağ Ziraat Fakültesi Dergisi, 5 (2), 159-168
- Küçükaltan, D., Oğuzhan, A , Apak, S , Boyacıoğlu, E.Z.. (2005). Bölgesel Kalkınmada Kültürel Turizmin Etkisi: Kırkpınar Yağlı Güreşleri Örneği. Trakya Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi, (1), 1-22.
- Küçükaltan, D., Boyacıoğlu E.Z., Oğuzhan A. (2009). Marka Kent Ölçeğinde Edirne Ve Yambol (Edirne And Yambol İn Brand City Scale) Türkiye-Bulgaristan Sınır Ötesi İşbirliği Projesi Tanıtım Kitapçığı.
- Kültür ve Turizm Bakanlığı, (2007), *Türkiye Turizm Stratejisi 2023, Eylem Planı 2007-2013*, Yayın No:3085, Ankara.
- Özgen, N. (2010). Doğu Anadolu Bölgesi'nin Doğal Turizm Potansiyelinin Belirlenmesi Ve Planlamaya Yönelik Öneriler, Uluslararası İnsan Bilimleri Dergisi, Cilt: 7 Sayı: 2, 1407-1438.
- Özer, S. U. ,Çavuşgil Köse B., Küçükaltan D. (2014,March). Kültürel Bir Destinasyon Olarak Edirne Yabancı Turist Potansiyelini Belirlemeye Yönelik Bir Tahmin (Forecast) Analizi, Social Sciences Research Journal, Volume 3, Issue 1, 1-11, Issn: 2147-523.
- Öztürk, Y., Yazıcıoğlu, İ. (2002). "Türkiye'deki Üniversite Gençliğinin Turizme Yönelmesi Üzerine Bir Araştırma", Anatolia Turizm Araştırma Dergisi, 13(2), 162-172.
- Sabbağ, Ç. (2011). "Adıyaman Turizminin Güçlü, Zayıf Yönleri İle Fırsat Ve Tehditlerine İlişkin Turizm İşletme Yöneticilerinin Değerlendirmeleri" Adıyaman Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi, Yıl: 4, Sayı: 7, Aralık 2011, S. 206-222.
- Soykan, F. (2004). "Turizm Potansiyelinin Saptanmasının Önemi Ve Bir Yöntem Önerisi" 1. Balıkesir Ulusal Turizm Kongresi 15-16 Nisan 2004 Balıkesir.
- Şahin, İ.F. (2009). Erzincan İlinin Turizm Potansiyeli Ve İldeki Eko Turizm Uygulamaları, Doğu Coğrafya Dergisi, 22, 69-88.
- Tosun, C., Bilim, Y., Temizkan, R. (2002). Alternatif Turizm Ve Turistik Ürün Çeşitlendirme Stratejileri: Hatay Örneği. <http://Cmyo.Adu.Edu.Tr/İktisad/Turkonf/Web/Bilim/Cevatbilim.Doc>. (28.02.2017).
- Tosun, C., Timothy D., Öztürk Y. (2004). "Tourism Growth, National Development And Regional Inequality İn Turkey", Journal Of Sustainable Tourism, Vol.11, No. 2&3, S. 133-161.

Turizm İşletme Belgeli Konaklama Tesislerinde Tesislere Geliş, Geceleme, Ortalama Kalış Süresi Ve Doluluk Oranlarının İllere Ve İlçelere Göre Dağılımı, (2017). <http://yigm.kulturturizm.gov.tr/TR-201121/isletme-bakanlik-belgeli-tesis-konaklama-istatistikleri.html>, Erişim Tarihi:22.07.2018.

TÜİK (2018). Haber Bülteni, İstatistiklerde Kadın 2017, Sayı: 27594, 06 Mart 2018, Ankara.

Türkiye Turizm Stratejisi 2023, (2007), Kültür Ve Turizm Bakanlığı Yayınları 3085, Ankara.

Kültür ve Turizm Bakanlığı Sınır İstatistikleri Yıllık Bülteni 2017, Temmuz (2018). Yayın No 2018/2, Issn 1300-6932, Ankara.

Türnüklü, A. (2000). Eğitimbilim Araştırmalarında Etkin Olarak Kullanılabilecek Nitel Bir Araştırma Tekniği: Görüşme. Kuram Ve Uygulamada Eğitim Yönetimi, Ss: 543- 559.

Türsab (2007). www.tursab.org.tr/tr/turizm-verileri/arastirmalar, Erişim Tarihi 12.05.2016.

Ukav, İ.,(2012). Adıyaman'ın Kırsal Turizm Potansiyeli, Kmü Sosyal Ve Ekonomik Araştırmalar Dergisi Yıl 14, Sayı 23, S. 77-81.

Ünlüöner, K., Şahin S.Z., (2011). Turizmde İstihdam, Elektronik Sosyal Bilimler Dergisi, Issn:1304-0278, Yaz-2011 Cilt:10 Sayı:37 (001-025), www.esosder.org.

Yeşiltaş, M., Çeken, H. ,Öztürk, İ, (2009). Karadeniz Bölgesindeki Turizm Olanaklarının Swot Analizi İle Değerlendirilmesi, Adıyaman Ün. Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi, Yıl: 2, Sayı: 3, 250-269.

Yıldırım, N. (2006). Çameli İlçesinin Sosyo- Ekonomik Yapısı Ve Potansiyeli, Fırat Ün. Sosyal Bilimler Dergisi, C:16, S:2, 315-340.

Yunis, E. (2009). "Tourism And Employment: An Overview By U@Wto", The Fifth Unwto International Conference On Tourism Statistics, Bali-Indonesia, On www.ilo.org.

Yüksel, A., Yüksel, F. (2004). Turizmde Bilimsel Araştırma Yöntemi. Turhan Kitabevi. Ankara.

Zeyrek, A.N. (2008). Besni'de Alternatif Turizm Potansiyeli, Gaziantep Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi 7(2):451-466 Ssn: 1303-0094.

